

II. správa SNB
analytický odbor

Čj.: CB-0077/2101/03-89

V Praze dne 6/10 1989

[Redacted]

Výtisk č. : 2127
Přílohy : 218

Denní situační zpráva č. 219 /89 ze dne 6/10 1989.

K bodu 2a) :

K bodu 2b) : č. 1, 2

K bodu 3) :

K bodu 4) :

Rozdělení:

- 1) OA, VOS FMS
- 2) DOMO
- 3) Z. ZNS **Zničeno**
- 4) ZNS - VS **Zničeno**
- 5) ZNS - OS **Zničeno**
- 6) " P **Zničeno**

Náčelník II. správy SNB

za plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

197

Výtisk č.: 2
Počet listů: 2

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Poznátky o zjištěných aktivitách Československé demokratické iniciativy (ČSDI) v 2. polovině měsíce září 1989

Vedení ČSDI zintenzivnilo ve 2. polovině měsíce září 1989 svoji aktivitu.

Podle získaných poznátek je vyvýjen ze zahření na předsedu ČSDI Emanuela MANDLERA nátlak, aby k výročí 28. října vyhlásil ČSDI za politickou stranu. E. MANDLER je toho názoru, že k tomuto kroku není ještě přihodná politická situace. Přesto však v této souvislosti připravuje prohlášení ČSDI, které by mělo být ve vhodné době předloženo k celonárodní podpisové akci.

Současná iniciativa vedení ČSDI je zaměřena na do budování a propracování struktury ČSDI a vytvoření satelitních organizací pracujících jako sekce ČSDI s vlastním programem umožňujícím jim v budoucnu event. přechod ve vlastní politickou organizaci.

V prostředí studentů Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy bylo vytvořena studentská sekce Československé demokratické iniciativy (STS ČSDI), která vyprecovala svůj program, koncentrovaný do desetibodového prohlášení (viz příloha č. 1). Zde se mino jiné uvádí, že STS ČSDI začíná pracovat v době, "nesoucí pečeť" intelektuálního a duchovního úpadku našich národů a požaduje radikální proměnu společenské atmosféry vedoucí ke skutečné demokratizaci společnosti.

Programové prohlášení STS ČSDI, vyzývá studenty, pedagogické pracovníky, ale i laickou veřejnost k zapojení do činnosti STS ČSDI.

Programové prohlášení STS ČSDI projednalo vedení ČSDI dne 27. září 1989 a rozhodlo, že vedení studentská sekce ČSDI bude prozatím pracovat konspirativně a prohlášení za STS ČSDI podepisou členové vedení ČSDI Eva ŠTOLBOVÁ a Karel ŠTINDL, na které se budou moci zájemci o členství obracet. Programové prohlášení STS ČSDI bude zveřejněno po 9. říjnu 1989.

Dále vedení ČSDI rozhodlo zakládat další sekce zaměřené na řešení dílčích otázek, jako např. vytvoření sekce pro otázky národnostní, Ekologické sekce apod.

Dne 29. září 1989 se uskutečnila další schůzka vedení ČSDI, které projednalo organizaci otázky související se vznikem Ekologické sekce ČSDI, která je pracovně nazývána Ekologickým odborem ČSDI. Byl projednán její program (viz příloha č. 2), který je zaměřen na úsilí o zlepšení životního prostředí v ČSSR, ale i ve světě. Ekologická sekce ČSDI má v záměru vybudovat organizační strukturu s celostátní působností a postupně se přeměnit v tzv. Stranu zelených v ČSSR. Program byl schválen.

V další části schůzky vedení ČSDI dne 29. září 1989 byl vyjádřen souhlas s ustanovením Výboru ČSDI pro styk s veřejností a schváleni jeho členové, kteří mají "odpovědnost" za jednotlivé kraje v ČSSR (např. Jiří MATZNER pro Západoceský, Jihomoravský a Severomoravský kraj, Martin LITOMÍSKÝ pro Středočeský kraj a SSR apod.), na které budou pravidelně vyjádřet organizovat činnost ČSDI. Mimo to bude pravidelně, lze měsíčně organizována schůzka zástupců jednotlivých krajských organizací ČSDI v Praze s vedením ČSDI.

Dne 30. září 1989 se uskutečnila další schůzka výboru ČSDI a Sdružení T.G. MASARYKA (STGM). Kromě zprávy o činnosti STGM, informace o stavu členské základny a otázek spojených s vytvořením nadace STGM, byla schůzka zaměřena na proškolení zásad konspiračce.

Na schůzce byl projednáván dopis Václava HAVLA, který doporučuje, aby se Sdružení T.G. MASARYKA, které považuje za organizační část ČSDI spojilo se Společností T.G. MASARYKA a tak vytvořilo jednu organizaci, která by sdružovala příznivce T.G. MASARYKA v ČSSR. Tento názor V. HAVLA byl odmítnut, bylo však dohodnuto, že bude vyvoláno jednání mezi Sdružením a Společností T.G. MASARYKA, na kterém budou vymezeny otázky určité spolupráce.

Další finanční činnosti ČSDI ze zahraničí je předpokládáno právě prostřednictvím nadace STGM, a proto má zájem vedení ČSDI na zachování samostatnosti Sdružení T.G.M.

Jedná se o poznatky, které byly získány koncem měsíce září a počátkem měsíce října 1989 několika hodnověrnými prameny č. 1. Tyto shromážděny dostupné materiály dokumentující činnost a záměry ČSDI a společně se Správou vyšetřování StB budou posouzeny z hlediska trestně právní odpovědnosti.

A2 - 835 - 10/3
- 832 - 10/3
- 836 - 10/3
- 834 - 10/3

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Vytisk č.: 2

Na den 12. října 1989 připadá čtyřicáté výročí biskupského svěcení kardinála Františka TOMÁŠKA. Oslavy tohoto významného jubilea v jeho kněžském životě se hodlá zúčastnit řada našich i zahraničních představitelů katolické církve, např. prefekt Vatikánské kongregace pro biskupy, kardinál Bernardin GANTIN, druhý nejvyšší vaticánský hodnostář a další.

Jedná se o první poznatek získaný prověřeným Pramenem č. 1 dne 2.10.1989, signalizující další významné výročí kardinála TOMÁŠKA, které bude využito hierarchií ĚKK k uspořádání církevních oslav v Praze. Společně II.S-SNB a V. S-SNB budou přijata opatření k zabezpečení veřejného klidu a pořádku a zebránění zneužití oslav nezávislými iniciativami. Poznatek je možno využít do informačního toku FMV.

A2 - 820 - 9 | 1

ARCHIV
Zrušen stupň utajení (svazek dnem 1.1.1992)

PROGRAMOVÉ PROHLAŠENÍ STUDENTSKÉ SEKCE ČESkosLOVENSKÉ DEMOKRATICKÉ
INICIATIVY

STS ČSDI začíná pracovat v době, nesoucí pečet intelektuálního a duchovního úpadku našich národů. Smyslem její existence je být pomocníkem na cestě ke svobodným a demokratickým výchovně-vzdělávacím strukturám, k pluralitě výchovných systémů a vzdělávacích institucí, k vytvoření patřičného respektu před svobodou a důstojnosti každého člověka, který má být vychováván a vzděláván.

V čem spadá STS důvody poklesu úrovně vzdělanosti v naší zemi a jak chce napomáhat její obnově:

1. Princip jednotného a direktivně spravovaného školství vedl k nespravedlivému rovnostářství, k potlačení individuality a talentu a v konečném důsledku k duchovní sterilitě vychovávaných. V této věci bude STS usilovat o znovuvytvoření pluralitní podoby školské soustavy, v rozsahu škol státních, soukromých i škol církevních.

2. STS bude hájit takové pojetí školy, kde apriorní ideologizace celostátního rozsahu pozbyde své platnosti. Konkrétně má na myslí vším prostupující a všem závaznou ideologii marxismu-leninismu a tzv. vědeckého světového názoru. V této věci STS upozorňuje patřičné státní orgány i čsl. veřejnost, že dochází k jednoznačnému porušování Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních, a kulturních právech, kde se smluvní státy zavazují respektovat svobodu rodičů zvolit pro jejich děti jiné školy než ty, které byly zřízeny veřejnými orgány a zajistit jim takovou výchovu, která by byla ve shodě s jejich vlastním přesvědčením (část III, čl. 14).

3. Služebnost školy údajným potřebám národního hospodářství (tzv. spojení teorie s praxí) vede k celkovému ústupu humanitních předmětů a jednotlivých výchov ze školní výuky.

4. Došlo ke ztrátě společenské prestiže učitele, především jeho zneužitím k vykonávání mocensko-ideologických příkazů ve sféře výchovy a vzdělání. STS chce být morální i faktickou oporou těm učitelům a výchovným pracovníkům, kteří se ve shodě se svým svědomím dostali a dostávají do rozporu s oficiálně konstruovanou představou učitelské práce.

5. Ideologicky zdůvodňovaná kádrová politika nese výrazný podíl na poklesu vzdělanosti ve stávajících školních institucích. Do rozporu s duchem i s konkrétními závazky mezinárodních paktů se dostávají takové anachronismy, jako je stávající podoba učitelského slibu či zcela nezakryté znemožňování věřícím studentům v přijetí na pedagogické fakulty a následně věřícím učitelům ve výkonu svého povolání.

6. Vytrácející se prestiž akademické půdy je rovněž způsobena neschopností VŠ využít svého vědeckého potenciálu k duchovní i ekonomické soběstačnosti.

7. V nedobrém stavu je i sociální zabezpečení studentů. STS chce příslušné orgány upozorňovat na všechny formy sociálních nedostatků, od ubytování na kolejích přes stipendiální řád až po nedostatečné množství kvalitní studijní literatury.

8. Ve spolupráci s nezávislými občanskými iniciativami, spjatými s požadavkem demilitarizace společnosti, bude STS vystupovat proti militarizaci výchovně-vzdělávacích institucí. Chce rovněž vyvolat změny ve stávajícím systému branné povinnosti na VŠ, jejíž podoba je drtivou většinou studentů kritizována.

9. Doposud platný Zákon o vysokých školách č. 39/1980 stanoví v par. 53, že účast studentů na činnosti a řízení vysoké školy se uskutečňuje prostřednictvím SSM. SSM však nesdružuje zdaleka všechny studenty, a tak je touto zákonnou úpravou značná část studentů vyloučována z aktivní účasti na činnosti a řízení VS. STS se bude zasazovat za uzákonění demokratické účasti všech studentů na řízení a životě školy a tedy vytvoření reprezentativní studentské samosprávy (na principu nezávislých odborů), která by nebyla totožná se SSM.

10. K získání svobodného prostoru pro mladé lidi je třeba přetvořit systém dětských a mládežnických organizací v ČSSR, usurpovalý státem a jeho ideologií. Jak k PO SSM, tak k SSM, neexistují alternativní organizace, sdružení či spolky. STS bude vznik podobných společenství všemožně hájit a podporovat.

V práci STS chceme poukazovat i na obecnější problémy, než jen na úzce vymezenou problematiku školství. Ze všeho nejdůležitější a vše podmiňující je radikální proměna společenské atmosféry, vyvolaná odpovědným pohybem našich národů ke skutečné demokracii. Z těchto důvodů hodláme úzce spolupracovat i s jinými sekciemi či kluby CSDI a pochopitelně se všemi demokratickými složkami naší společnosti.

Ke spolupráci se STS zveme studenty, učitele, výchovné pracovníky či jinak profiliované odborníky, ale i laickou veřejnost mající zájem na uskutečnění hlubokých přeměn na poli výchovy a vzdělání v naší zemi.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení

Ekologický odbor ČsDI

Sekce bude působit jako součást Československé demokratické iniciativy a má za cíl aktivizovat společnost k většímu úsilí o zachování životního prostředí v Československu i ve světě.

Bude usilovat o spolupráci s organizacemi, které mají ochranu životního prostředí jako program, a to i v mezinárodním měřítku.

Kládeme si za cíl přispívat k ochraně životního prostředí tam, kde je ohroženo, hledat účinnou nápravu a vyjadřovat sek k investičním zámerům národního hospodářství již ve stadiu studií /jde především o takové případy, při kterých by pozdější realizaci těchto investic došlo k takovým zásahům do životního prostředí, že by škody na něm byly neúměrné užitku vynaložených investic/.

Bude se ze všech okolností řídit společenským zájmem, z hlediska ekonomiky bude konstruktivní a bude vycházet z mezinárodního hlediska: příroda není ohrazená a ekologické problémy ve většině případů přerůstají problémy lokální.

V dnešní době bude nutné dohánět mnohaleté ignorování životního prostředí. Zajímají ekonomiky v těchto letech dostávaly přednost a na přírodě samé bylo ponecháno, jak se vyrovná s ranami, které ji zasažoval člověk. Dnešní stav již nikoho neponechává na pochybách, že ani příroda není všechna a že bezohlednému zasahování do ní je nutno udělat konec. Narušením ekologické rovnováhy dochází k zániku celých biologických a živočišných populací; ztráty v půdním fondu vedly k nedostatečné chemizaci při zajištování plánované zemědělské produkce. Tato chemizace se odráží v kvalitě surovin pro naši stravu. Není tajemstvím, že z důvodu nezdravé výživy /potravní řetězec/ se dnes vyskytují nemoci, které dřívější populace neznaly, nebo jim nedělaly takové problémy, jaké s nimi máme my. Stav ovzduší je rovněž důsledek upřednostňování ekonomických zájmů a podobně je tomu i se stavem vodních toků. Tak je možno pokrečovat přes lesy k dalším ovlastem.

Ve výčtu negativního působení člověka není možné opomenout ani naše města, v nichž bytová výstavba svou úrovní, architekturou a účelností neodpovídá potřebám a zájmům jejich obyvatel. Ale i technologické stavby umístěné v centrech mají vliv na obyvatele, na jeho zdraví, pracovní výkonnost, kvalitu regenerace sil. Stejný vliv mají na životní prostředí i dopravní systém.

Snad nejdiskutováníjší v poslední době, a to nejen u nás v Československu, je jaderný program energetických soustav. Řadíme se mezi přední státy v plýtvání s energií a v nevyužívání přírodních zdrojů pro získání energie. Výzkum se až příliš orientoval na jaderné technologie a jejich zvládnutí. Přes pokrok v této oblasti nelze dosud hovořit o jejich stoprocentním zvládnutí, jak nás oč tom ostatně přesvědčuje havárie ve světě. V zahraničí se výstavba jaderných elektráren zmrazuje, u nás neopak přistupujeme k jejich výstavbě. Snad nejvýmluvnější je představa jaderné havárie v Temelíně a následky pro Jihočeský kraj. Nejde jen o blízká města České Budějovice, Týn nad Vltavou, Písek, Tábor atd. Ale tento kraj je zemědělsko potravinářský. Jaké zásobovací potíže by případný radioaktivní únik způsobil, je zřejmé. A to hovoříme o úniku, a ne o havárii.

Vezmeme-li v úvahu jen tento nástinny pohled na problematiku ekologie, můžeme konstatovat, že je před námi práce dost. Přibude i další, tak jak se postupně pustíme do řešení problémů v krajích, okresech i jednotlivých městech. Je nutné připravit se i na střety. Mnohdy nebudeme zajedno s orgány státní správy, jinde se narází na zájem výroby velkého podniku, který třeba bude prioritní v plnění státního úkolu. Nám přirozeně nepůjde o to, něco bořit, mařit či překážet ~~zájmu~~ rozvoje společnosti. Chceme napomáhat hledat optimální řešení problémů s ohledem na životní prostředí, které musíme předat příštím generacím co nejméně devastované a opotřebené, aby v něm bylo možno spokojeně žít a tvořit další hodnoty.

ARCHIV BEV
Zrušen stupeň utajení (svazky) dnem 1

205